

SORRIG OG GLÆDE

Eva Jørgensen mistede sin mand, da hun var 43 år.
Hvordan føles det at blive enke? Hvad stiller man op med smerten?

Anmeldelse ■ Af redaktør Jørgen Carl

■ Sorg er et emne, mange har gjort sig tanker om og skrevet om. Kunstnere, forfattere, patientforeninger, præster, psykologer – og hertil alle de, der blot deler ud af personlige oplevelser og erfaringer. Eva Jørgensen er med rette overvældet over, hvor mange bøger bibliotekerne råder over under gruppe 13.17.

Siden hun selv opsøgte Hovedbiblioteket i København på jagt efter svar på sorgens mange spørgsmål, er hendes eget bidrag kommet til. *Sorrig og glæde* hedder hendes bog fra begyndelsen af 2010, med titlen hentet fra en af Kingos salmer. Undertitlen lyder *Fra en enkes dagbog*. Der bliver ikke stukket noget under stolen her.

Bogen er, nøgternt udtrykt, en naturlig fortsættelse af *Vises i morgen* fra 2007, hvor Eva Jørgensen fortalte om det sidste år af samlivet med sin mand, Steffen, der var syg af den uhelbredelige sygdom ALS. Det var en stærk og bevægende beretning om et liv og et samliv i den sværeste af alle perioder frem mod afslutningen.

Skrevet ud af oplevelsen

Sorrig og glæde handler om det første år, efter at hun har mistet Steffen. Hun er da 43 år og mor til en dreng på blot ti måneder.

Hvordan føles det at blive enke? Hvad stiller man op med smerten over at miste den, man troede man skulle dele resten af livet med? Således spørgende resumeres indholdet på bogens bagomslag – og der er dækning for formuleringerne. Ligeså for løftet om 'ærligt og hudløst', som vi er vant til at se anvendt som rene klicheer, men hvor der her er fuld valuta.

Der er i beretningen gods fra følelsernes gråsorte dyb, angst, melankoli, håbløshed, skyld, ensomhed. Det er måske nok, som vi kan forvente, men skrevet ud af *oplevelsen*, så vi som læsere ikke står udenfor, men mærker med.

Men der er jo også, hvad forfatteren betegner som sorgens forbudte trin: lettelsen, taknemmeligheden, opstemtheden. Efter mandens død har Eva Jørgensen sluppet en byrde, huset bliver tomt for handicaphjælpe midler, hun genvinder en frihed, som mandens sygdom i stigende grad tog

fra hende. Sådanne tabuer kan det være svært at være åben om. Her deles de uegoistisk med læseren.

Savnet har mange sider

Bogens kvaliteter er talløse. Den gør *sorgarbejdet* til noget, man som efterladt ikke bør snyde sig fra. Den har den kloge præst med, den har psykologen, den har socialrådgiveren, bankmanden. Den belyser betydningen af at have familie og venner, som stiller sig til rådighed, men også forstår, at den sørgende kan have brug for rum.

Hos bedemanden: hvilken kiste, hvilke blomster? Det meningsfulde i at vende tilbage til arbejdet, den forstående chef. Oprydningen efter ægtemanden, de mange papirer. At være blevet single igen, når vennekredsen består af par. Hvilken rolle skal Steffen spille i sønnens liv? Vejen hen mod den genvundne livslyst. Og så videre.

Det hele sat i en ramme, præsenteret i helheder og med temaerne udvalgt skønsomt. "Jeg savner sex", betror hun dagbogen, som vi som læsere får lejlighedsvis kig ind i, små, poetiske perler: "Sorg ånder gennem sanserne", hedder det få sider senere. Savnet har mange sider.

Så tæt på, den går, er forfatterens distance til stoffet imponerende. Bogen har den rigtig gode litteraturs styrke. Eva Jørgensen har skrevet om sin egen sorg, men løfter sin fortælling højt op over navlen, op til det universelle. Savner man god lektur at henvise den sørgende klient til, har man med *Sorrig og glæde* fået ikke mindre end en foræring.

BOGDATA ■

Eva Jørgensen: "Sorrig og glæde. Fra en enkes dagbog". Rosinante, 2010. 175 sider. 249,95 kr.

